Yakup'un Kanatları

Öyküler

Misli Baydoğan

ÖTÜKEN

MİSLİ BAYDOĞAN; 1979 Sivas doğumlu. İlkokulu Ulubatlı Hasan İlköğretim Okulu, orta ve lise eğitimini TED Ankara Koleji'nde tamamladı. Lisans ve yüksek lisans derecelerini Hacettepe Üniversitesi'nden aldı. Halen klinik psikolog olarak, özel bir vakıf üniversitesi öğrenci merkezinde mesleğini icra etmektedir. *Hatırla Beni* (2014) ve Ötüken Neşriyat tarafından *Hû Diyen Karga* (2017) adlı romanları yayımlanmıştır. Yazdığı öykü ve edebî inceleme çalışmaları *Türk Edebiyatı, Ayarsız, Edebice, Mağaradakiler* gibi çeşitli edebiyat dergilerinde yer almıştır.

İçindekiler

Karanlık Sabahlar / 11
•
Yakup'un Kanatları / 17
•
Rüya Yapıcısı / 29
•
Ök / 45
•
Overlokçu / 57
•
Seyyale'nin Kaderi / 69
•
Râhime ve İlyas / 77
•
Eve Dönüş / 86
•
Sülbiye Teyze / 96
•
Babamı Yedim / 102
•
Besim Bey Dilemması / 107

•
Ölü Evinin Yasçısı / 121
•
Zihin Yarığı / 127
•
Filbahri / 131
•
Bırakmak / 139
•
Divan / 146
•
Muhammet Can / 151
•
Küpeli Mestan / 159

Yaralı çocuklara…

Karanlık Sabahlar

BENİM elim menekşelere hiç uğurlu gelmedi. Bu yaşıma kadar hiç. Kaynanam, rahmetli, senin lafın dişi değil, diksin, meşk ister menekşe, derdi. Kauçuklarım ağaç boyuna geldi, aşk merdivenim parkeleri süpürdü, Atatürk çiçeğimin yaprakları kızıldan mora döne döne harelendi de, bir menekşe benim elimi sevemedi.

Kaynanamın elini ilk öptüğümde on yedimdeydim. Kadir önde, ben arkada, korkudan heyecandan tir tir titreyerek vardık evlerine bir ikindi vakti. Ustasından izin almış Kadir, üç yaş büyük benden, Siteler'de kapı yapıyor. Boyu yaptığı kapılar kadar. Anam ille de seni görmek istiyor diye tutturmuş haftalarca. Kırk beş kilo varım yokum daha ben. Saçlarıma berber makası değmemiş, bellerimde, simsiyah. Babam salmazdı berbere, terziye, hamama. Her hacetimi annemle teyzem görürlerdi. Teyzeme diye çıkar görürdüm zaten Kadir'i. Kaçak göçek, tenhalarda, yüreğim biri görecek diye güm güm, ne doğru dürüst iki laf edebilir ne de Kadir'in bana dediklerini anlayabilirdim. Yine de her defasında bir yolunu bulup giderdim. Gözleri bana bakarken, üzerime vahşi atlar sökün ederdi. Kaçacak yer bulamazdım.

Eskiyi gözümün önüne getirmek kalbimi acıtmıyor artık. Ne zamandır? Kim bilir. Geçen sefer ölümlerden ölüm beğenesiydim. Kadir sanki ekmek bıçağını almış, göğüs kafesime takmış, yüreğimi elceğzime vermiş gibi günlerce

can çekişiyorum sanmıştım. Bu sefer öyle olmadı. Olması mı iyi, olmaması mı bilemedim. Sade nefesim tıkanıyor şimdi. Ağzımla, burnumla, canhıraş aldığım nefesleri yetiremiyorum ciğerlerime. Öyle bir sıklat. Kaynanam sağdı o zaman. Yut, dedi ilk duyduğunda. Babası da böyleydi, sesini çıkarma, yüreğine taş bas, yut, otur. Üçüncü oğlana hamileydim. Ne yaparım üç çocukla, kime sığınırım? Kavga gürültü çıkarmayım diye tehdit ediyor zannettimdi. Eve mahkemeden celp geldiğinde olduğum yere yığılmışım. Gözümü bir açtım komşular kolonyayla bileklerimi ovalıyor. Yetişti kaynanam. Çatık kaşlı, sözünü sakınmayan, memnuniyetsiz kadındı ama arka çıktı bana. Kara kaşıma kara gözüme değil elbet, üç torununun anasıyım diye, besbelli ya, olsun. Vermeyeceksin nikâhını, eşşek gibi dönecek çarptığı kapıya, dedi. Haklı da çıktı. Çiğneyemedi anasını o zaman.

Kaynanamla kaynatam oğulları askere gitmeden yapalım istemişlerdi düğünü ille. Kadir'in zoruyla elbet. Babam razı olmadı. Ne yana gideceği bellisiz, Allah etmesin şehit düşse, üç gün gelin duran kızın adını dula çıkarttırmam dedi. Terör çok o zaman. Her giden dönemiyor. Ağla ağla, eriyip iğne ipliğe döndüm ben. Babam Nuh der peygamber demez. Annem girdi araya, teyzem, enişte… Neyse, sözün bari kesilmesine tamam dedi yalvar yakar. Hiç değil, izinlerde gelir gider, senesine nişan, döner dönmez düğün dediler. İçimin uğultusu biraz dindi.

Her gün mektuplar yazarım sözlüme. Akşam haberlerinde sıra sıra şehit isimlerini okurlar, kalbim çarpa çarpa, elimde mendil, dilimde bildiğim dualar ölür ölür dirilirim. O on yedi ay sanki bana oldu on yedi yıl. Ömrümden ömür verdim de çok şükür kınalanıp, davul zurnayla asker ocağına gittiği gibi dönüp geldi Tunceli'nden Kadir. Gittiği gibi geldi dedimse lafın gelişi. Sağdı, tek parçaydı sade. Yüzü zayıflayıp küçücük kalmış, kolları, sinesi irileşmiş, elleri

nasır bağlamış semsert, gözleri yuvalarında kararmış, bakışları hep uzaklarda, her gürültüye sıçrayıp yerinden kalkar, bir suskunluk, bir suratsızlık… Düğün de düğün diye tutturan, tenhalarda, kaşla göz arası belime ahtapot gibi sarılıp, öpüp koklamak için tatlı diller döken, bana çiçekler toplayan o çocuk gitmiş, ben yanındaymışım yokmuşum farkına bile varmayan asabi, sabırsız, vahşi atlarını yılkıya salmış, yabancı gibi biri gelmiş sanki yerine. O zaman başlamış belki de benden kopuşu, bilememişim.

Kararlıymış bu sefer. Dilimin ucuna kadar geldi, geçen de böyle diyordun demek, demedim. Hesap ettim altı sene olmuş. Arada kulağıma kadar gelen türlü söylentiyi, cebinde, cüzdanında bulduğum tuhaf tuhaf yerlerin kartlarını, ava, balığa deyip de geceden çıkıp, iki üç gün ortalıktan yok olmalarını da saymıyorum daha. O zamanki, hadi malum yolun yolcusuydu, anasından da çekinince araya eş dost girip zor bela vazgeçirmişlerdi. Vazgeçmek denirse. Uykuları yitirdi aylarca ardından. Yemeden içmeden kesildi, avurtları çöktü. Kaç senelik kocamın gece yarılarında nasıl acı içinde, sessiz sessiz yatağımdan kalktığını, gidip başını camlara dayaya dayaya boş karanlığa dalıp gittiğini görmedim, bunların nedenini bilmedim sanki! Nasıl sabrettim, kendimi ne diye avuttum, neyin hırsını güttüysem… Bilmem ne vergi dairesinde memurmuş bu seferki. Dulmuş. Bir de çocuk. "Kararlıyım," derken, doğruca gözlerime bakıyordu. Cevap veremedim. Başımı öte yana çevirdim.

Bütün gece gözüme bir damla uyku girmedi. Gün aymadı da idamını bekleyen mahkûmun infaz saati geldi sanki. İçimde tamir edilemez, geriye döndürülemez bir yıkılmışlık hissi, gözlerim bağlı uçurum kenarına salınmışım gibi güm gümleri boyun damarlarına vuran yapışkan bir korku. Öyle çıktım elbiselerimle girdiğim yataktan. Çıkmayıp ne yapacağım. Ağzımın içi zehir, gözlerime iğneler batıyor. Üç çocuk doğurdum. Üçünü de boyuma yetirdim.

Hiç böyle yolun sonunda hissetmedim kendimi ömrümce. Kucağımda ateşten bir top. Tek başıma. Sen mi karar vereceksin benim ne istediğime, diye dik dik baktı suratıma. Olmayacak işler için ayak diretmekten, hep kendi isteğim olsun demekten bıkmamış mıyım artık. Böyle dedi. Çocuklar küçük, pişman olursun, el âlem ne der deyip durmuşum geçen sefer de. Şimdi neymiş mazeretim. Esas ben ne istiyormuşum. Yuvam dağılmasın istiyorum, dedim. Ne isteyeceğim ki ben. Hayır, hayır dedi durdu. Ben ne istiyormuşum. Ondan ne istiyormuşum.

Sizi sevmeyen, istemeyen bir erkekle birlikte yaşamakta ısrar etmenin, onu da kendinizi de mutsuzluğa esir etmenin neresi fedakârlık söyler misiniz dedi bana telefonda kadın. Bugüne dek ne zaman sırf kendim için bir şey yapmışım acaba ben? Bunu kadına da söyledim. Daha fena ya, dedi, belki de artık kendiniz için yaşamanızın vakti gelmiş geçiyordur. Allah Allah! Kendim için yaşamak… Düşünüp duruyorum günlerdir. Ne demekse… Kendim için nasıl yaşayacağım? Üç çocuk, onların boğazı, üstü başı… Sonra Kadir… Kadir'in dertleri… Kadir'in yılkıdan dönmeyen vahşi atları… Bunları çıkınca geride bana ne kalır ki?

En azından iç muhasebesinde dürüst olmalı insan. Kadir eve döndükten sonra içimde tazecikten, yemyeşil bir filizin ucu hiç göründü mü? Yok. Kızlığımın neşesi şimdi eski bir fotoğrafta yüzüme geriden vurmuş ışık gibi çok çok. Öyle uzak. Fotoğrafı da olmasa çoktan unutulup gitmiş, bir eski gün ayrıntısı. O döndükten sonra, güneşin yüzünü göstermediği kış sabahları boyunca kendime az mı kızdım. Neye rıza gösterdin sen? Karanlık sabahlarda gözlerimi yumayım ve bir daha hiç açmayayım diye az mı dua ettim. Bitsin artık, bitsin. Çocuklar, ev, her şey betondan bir yığın gibi çökmüyor muydu üzerime. Her gün yeni baştan hem de. Göçükler altında kalmıyor muydum? Ne çok bekledim eğilip de alnıma bir öpücük kondursun. El-

leri saçıma bir daha değsin. Odadan çıkıp giden Kadir bir kez olsun geriye döndü mü? Seni eskisi gibi iştahla koynuna aldı, göğsüne bastırdı mı? Kahvaltıyı dükkânda yaparım diye diye sabah yüzümü gördüğü vakitleri git gide daraltan adamı ne demeye zorla tuttum yanımda diye az mı sordum aynaların karşısında. Gözlerimin içine, alı gitmiş sönük yanaklarıma, ağzımın iki yanında yol yol ayrılan çizgilere, gevşeyen, yumuşayan gerdanıma… Saçlarımı çözüp tek tek yolayım, suratımı lime lime edeyim, sonra yok olayım, hiç doğmamış gibi, hiçliğe karışayım... Bitkin, çaresiz, ufku aymaya gönülsüz o sabahlar boyunca, bir bilinmez zamanda, artık tarifini bile yapamadığım mutluluk yüzünü gösterecek diye boş yere bekleyip durdum. Kadın haksız mı şimdi? Sizi sevmeyen bir adamla neden ısrarla bir arada kalmak istiyorsunuz, diyor. Kurmaya korktuğum cümle... Pat diye deyiverdi telefonda. Gerçek buysa, kimin söylediğinin önemi kalır mı? Ona cevap vermedim. Hevestir, maceradır, Kadir özünde beni sever. En nihayetinde hatırlar bana olan sevgisini. Hatırlayınca, sanki hiçbir şey olmamış gibi yeniden… Hatasını anlayıp… Olmadı. Kadir eve döndü, ama bana hiç dönmedi.

İnsan yaşayıp giderken sık sık bir dönemecin önünde buluyor kendini. Hepsi böyle hayatî olmuyor belki. Ama yataktan çıkmak, üzerine temiz bir şeyler geçirmek, saçına tarak vurmak, bir orta şekerli kahve yapmak, köklensin diye çay bardaklarına dizi dizi sıralanmış menekşe yapraklarından umudu kesip, hepsini kaldırıp çöpe atmak, hep öbür türlüsünü değil böylesini yapmayı tercih etmenin bir sonucu. Kadir gitmeyi seçiyor. Bunu bir daha bana yaşatmamayı, çocukları odalarına gizlenip acaba ne olacak diye korkuyla bekletmemeyi yeğleyebilirdi. İstese yine uzatırdım saçlarımı. Rakı bile içerdim oturup yanında. İstemedi. Temiz, tertipli bir ev, bakımlı, gürbüz çocuklar, ilgili, evine düşkün bir eş başka pek çok erkek için mutlu bir yuva

demek olabilirdi. Kadir için olamadı. Az biraz hiddetlenir gibi oluyorum böyle düşününce. Hiddet acıma iyi geliyor. Ta ki vahşi atlarının hayali gözlerimde, anılarımda canlanana dek. O zaman dizlerimin bağı hepten gevşiyor. Bir daha şu kapıyı elinde poşetlerle, yorgun, acıkmış çalmayacak diyor içimdeki ses. Şu orta sehpasına ayaklarını uzatıp gazetesini okumayacak. Bu halının üzerinde oğlanlarla boğuşmayacak. Aynı yatakta bir daha hiç… Aynı yastıkta… Bir yorganın altında… Soğuk kış gecelerinde de… Karanlık sabahlarda da… Nasıl sesleneceğiz birbirimize bundan sonra? Ne diyeceğiz? İsmimi bir daha ağzından duyamayacakken… O bunu çoktan kabullenmişken. Seni gözden çıkarmış, hesabını görüp, defterini dürmüşken. Artık ne yapsan kâr eder ki böylesi bir vazgeçişe? Söylenecek kaç farklı cümle, seçilecek kaç farklı yol var?

Yakup'un Kanatları

"Sana, kendilerine neyin helâl kılındığını soruyorlar. De ki, 'Size iyi ve temiz şeyler helâl kılındı.' Allah'ın size öğrettiğinden öğreterek yetiştirdiğiniz avcı hayvanların sizin için tuttuklarını yiyin ve üzerine Allah'ın adını anın (besmele çekin), Allah'tan korkun. Muhakkak Allah, hesabı çabuk görendir."

Maide Suresi, 5. Ayet

BÜYÜKBABAMIN gözbebeklerinin çevresinde aklı selimden şüphe ettirecek sarı çakımlar vardı. Onu her anımsamak istediğimde önce bir çift göz geliyor aklıma. Sonra da alacalı pırıl pırıl tüyleri günbatımının renklerinde gölgelenen gergin bir çift kanat, çocukluğumu serinliğe boyayan dağ melteminde tel tel kıpırdıyor. Derken bir hışımla bana doğru dönüyor büyükbabam. Güneşte kapkara olmuş, çıplak, kalın kolunu gövdesinden yukarıya doğru kaldırmış; bakışları tıpkı onunkini andıran alıcı şahini, pençeleriyle kolunun alt tarafını sıkıca kavrayarak üzerine tünemiş. İkisinin de görüş alanındayım artık. Hangi Yakup'a ait olduğunu bugünkü muhayyilemle kestiremediğim delici bakışlar, şu anda âdeta karşımdaymış da görebiliyormuşum gibi doğruca bana yönelmiş…

Son günümüzdü o gün. Havadaki bulutların renk değiştirmesinden bir şeylerin ters gideceğini hissetmiş de olsam, sonun yaklaşmakta olduğundan bihaberdim. Tek

dikkat edebildiğim, dedemin çıldırasıya bir sarıya dönüşen gözleriydi. O gün, her zamankinden de fazla… Gözbebekleri yine küçülmüş, toplu iğne başı kadar kalmıştı. Sair zamanda, gün ışığının geliş açısına göre, menevişli tonu açık ela ile açık yeşil arasında değişen ve sadece bakmak ve görmekle yetinmediğinden emin olabileceğiniz canlılıktaki o gözlere, herhangi bir zaman diliminde, bir başka insanoğlunda rastlayabileceğinizi hiç sanmam. Elimde ondan kalan tek belgedeki vesikalık fotoğrafı yazık ki siyah beyaz… Ve o fotoğrafta, karşısındakinden ürkmekle, her an ona karşı bir atağa kalkacakmış gibi tetikte durmak arasında muhatabını muallakta bırakan gözleri iki koyu leke gibi, neredeyse seçilmiyor bile… Ondan geriye o siyah beyaz vesikalık fotoğraf ile belleğimdeki silinmeye yüz tutmuş görüntüler, kokular, seslerden başka hiçbir şey kalmadı. Öyle ki, hatırasından her yıl biraz daha uzaklaşıyor olduğum endişesine kapılıyorum. Sırf bu yüzden, ona dair aklımda kalanlar, beni tamamen terk etmeden önce, büyükbabamı kocaman bir kütüğe incecik bir çentik atarmış gibi olsa bile, tarihin bir köşesine iliştirmeyi görev biliyorum.

Büyükbabamın hikâyesinde üç Yakup var; ilki kendisi... Dağın eteğindeki köyde ve kasabada herkes ona Şahinci Yakup derdi. Uzun boylu, kuvveti heybetinden taşan, mecbur kalmadıkça insanlarla konuşmayan bir adamdı. Fakat bazen gökyüzüne bakıp, bazen hayvanlara doğru eğilip, ağaçlara veya ağaçların dibindeki toprağın altında saklanan mantarlara ve hatta taşa, toprağa, suya yönelerek, sanki karşısında kendisini sahiden anlayan birileri varmış gibi dile geldiğine az şahit olmamışımdır. Sade konuşmakla da kalmaz, onları can kulağıyla dinler, her nesnenin dediğini anlar, çocuk aklımın almadığı, almadığı için de içim boşalır gibi izlerken tuhaf bir korku ile dolduğum anlara yol açardı. Bir gün köy yerinde, onun arkasından "tekinsiz" dediklerini duymuştum. Ne demek olduğunu sormaya çe-

kinmiştim. Küçük, sessiz ve çelimsiz bir çocuktum. Daima akan burnumu ikide birde hırkamın koluyla siler, yaz kış ayağımda aynı lastiklerle gezerdim. Saçlarımı paslı, kör bir makasla büyükbabam keserdi. Beni ayda bir hamama götürür, ovalaya ovalaya keseler sonra da köpürtüp yıkardı. Canım çok yanar, üç gün kollarımın, sırtımın ağrısından yerimden kalkamaz ama yine de sesimi çıkaramazdım. Babam cezaevinde, annemse üzerinde dikenli mavi çiçekler biten bir mezardaydı. O çiçeklerin, topraktan çıkmadan önce annemi gördüklerine inanırdım. İçlenir, kızar, küser, önce büyükbabam gibi avuçlarımı açarak kendimce dua eder, sonra da o önden giderken, geriye dönüp, yerden aldığım bir taşı muhakkak toprağına doğru savururdum. Devlet, iki küçük kardeşimi yurda yerleştirmişti ve sadece adlarını duyduğum akrabalarım trenle üç gün sürecek bir yolculuğun bittiği bir şehirde yaşıyorlardı. Bilmem söylemeye gerek var mı, sözünü ettiğim üç Yakup'tan ikincisi, o dikenli mavi çiçeklerin altında yatan annemin, adını yaşatmak için kendi babasının adını vermiş olduğu oğlu, yani bendenizim. Tuhaftır, büyükbabamın bana adımla seslendiği zamanları hatırlamaya çalıştığımda belleğim sessiz film gibi yalızca ardı ardına eklenmiş ve bütünlüğünü yitirmiş birtakım kopuk görüntüleri önüme seriyor. Kendimi ne kadar zorlarsam zorlayayım, onun ne adımı söyleyişini ne de ses tonunu zihnimde net olarak canlandırabiliyorum.

Yakupların üçüncüsüne gelecek olursak, bu hikâyenin baş kısmına büyükbabamın iri ve esmer koluna tünemiş haliyle dahil olan, gözleri tıpkı sahibininkileri andıran ve çocuk gözlerimde bana dünyanın en yırtıcı kuşu gibi görünen alıcı şahin. Bana seslenişini bir türlü anımsayamadığım büyükbabamın, onun adını dağların arasına doğru haykırdığında, Yakup'tan önce kendi sesinin parça parça geri dönüşünü sihir zannederdim. Aslında onları, artlarında kararıp yoğunlaşan haşmetli gökyüzü ve üzerinde

durdukları, uçurumun tam dibindeki iri kaya ile birlikte, dünyanın geri kalanıyla hiçbir alâkaları olmadan, rüzgârın sesiyle hemhâl oldukları ve birbirlerinde eridikleri tablo içerisinde izlemek, sihrin ta kendisiydi. Bunu yalnız başıma kaldığım yatakhanelerde, canıma yoldaş olsun diye küçük bir fareyi, gözleri görmeyen yaralı bir yavru kediyi ya da kibrit kutusunda yaşatmaya çalıştığım uğur böceklerini terbiye etmeye çalıştığım zamanlarda burnumun direği sızlayarak fark edecektim.

İşte biz üç Yakup, kimsesiz kaldığım dört yaşımdan, iki adaşımı aynı anda sonsuzluğa uğurladığım on yaşımın ortalarına kadar, kaderin sır dolu bir tecellisi olarak, büyükbabamın dağın tepesindeki, adına ev demeye dilimin varmadığı barakasında bir arada kaldık. Bana öyle gelir ki, hayatım doğduğum yerde değil, yokluklar arasında mucizevî olayların gerçekleştiğine tanık olduğum o tepede başlamıştır.

Büyükbabamla ilgili hatırladığım en eski anı, babamın ortalıkta görünmediği, anneminse uzunca süre yerde bir döşek üzerinde hiç konuşmadan ve gözlerini açmadan yattığı zamanlara ait. Sayrılığından başka hiçbir şeyini hatırlamadığım annem bir gün sessizce ortalıktan kaybolduğunda, büyükbabam bir anda eşyasız, soğuk evimizde belirip, beni devlet görevlilerinin ellerinden kaçırırcasına kucaklamış ve apar topar trene bindirmişti. Çok ağlamış, hıçkırıklarım geceye doğru uluma halini alınca diğer kompartımanlardaki insanlar tarafından doyurulup, teskin edilmiştim. Annemin cansız bedeninin ne zaman köy yerindeki mezarlığa taşındığı, büyükbabamın bunun için şehre dönüp dönmediği ise benim için tam bir bilinmez. O zamanlar da büyükbabamın gözleri, son günlerindeki gibi sarı mıydı bilmiyorum. Onun gözlerinin tam ortasında beliren ve güneş vurmuş bir kehribarı andıran camsı sarılık, o kayanın üzerinde onu son kez gördüğüm ana dek git gide

büyümüş, gözlerinin renkli kısmının tamamını kaplayacak kadar genişleyerek, tıpkı bir akarsu haritasını andıracak şekilde kırmızı, incecik damarlarla onlarca vadiye bölünerek öylece kalmıştı. Sonra kendisini bir daha göremedim zaten.

Barakanın hemen yanında, büyükbabam, Yakup için derme çatma bir yuva yapmıştı. İçerisine sadece Yakup ve büyükbabamın bir arada sığabileceği darlıkta, kırıkları arasından gün ışığının sızdığı, tuhaf kokulu bir ahşap kabindi. Tam ortasında yüksek bir kazık ve kazığın üzerine çakılı bir tünek vardı. Tüneğin bir ucundan dışarıya çıkarken, Yakup'un sol pençesine bağlamak için büyükbabamın kendi eliyle yaptığı urgan sarkardı. Bir de yerde içi su dolu bir çinko kova ile yiyeceği eti sarmak için naylon pazar çantasından bozma muhafazası dururdu. Eliyle beslerdi büyükbabam onu… Onları bir aradayken izlemek, imkânsızı mümkün kılan bir yaradılış sırrına tanıklık etmek gibiydi.

Büyükbabamın Yakup'a zaman zaman "tövbe bozduran" diye hitap ettiğini duyardım. Bir gün, hiç beklemediğim bir sırada bana döndü ve "Az bir aklın varsa, hayatta tövbe etmek zorunda kalmazsın," demişti. Ne demek istediğini anlamamakla birlikte Yakup hakkında bir imada bulunduğunu tahmin edebilmiştim. "Niye?" diye sordum. "Tövbe bozdun mu, bedeli çok ağır olur," demişti, "günahın kendinden daha beterdir tövbesini bozmak."

Onu bir kaya kovuğunda hafif yaralı bulup, barakaya getirdiği günü dünmüş gibi hatırlıyordum. "Sen hiç alaca şahin gördün müydü?" diye sorarken, henüz tamamen kehribarlaşmamış gözlerinin içi gülüyordu. Büyükbabamı daha önce hiç yüzü öyle parlar halde, canlı ve neşeli görmemiştim. Kocaman elleri arasında tuttuğu, henüz yavruluktan yeni çıkmakta olan ve gözüme de bir hayli çirkin görünen kuşta belli ki benim anlayamadığım bir başkalık vardı. Belki de sihirliydi kuş veya başka kuşlarda olmayan bir özelliğe sahipti… Onu narin, sanki kırılacak bir

eşyaymış gibi tutuyordu ve yarasını temizleyip sararken dudaklarının kıpırdamasından anlıyordum ki, dua ediyordu. Nihayet hayvanla işini bitirip, zarar görmesin diye onu bir fileye koydu ve ağacın dalına astı. "Onu doyurmak gerek," dedi. Gözüm, köyden bize verilen, yüklükteki yufka ekmeklerine gitti. "Onu bir şahin gibi beslemek gerek," dedi. Tüfeğini omzuna astı. Şahinin asılı durduğu ağaçla, barakamızın arasında bir müddet hiç kıpırdamadan durdu. Sanki gitmek istiyor da bir şey onu tutuyor gibiydi. Elleriyle yüzünü kapadı. Sonra tüfeğini omzundan indirip geri içeri girer gibi oldu. Yine vazgeçti. Tüfeği birkaç kez omzuna asıp, indirdi. Başını yukarı kaldırıp gökyüzüne baktı uzun uzun. Sonra boynu bükülüp olduğu yerde kaldı. Ağlıyordu. Ne olup bittiğini anlamamış, korkuyla olduğum yere çakılmıştım. Derken dizleri üzerine çöktü. Çekinerek yanına gittim. Bir şeyler söylemesini bekleyerek yüzüne baktım. O ise bir bana bir de ağacın dalında asılı olan kuşa baktı, sonra bütün bunlar hiç olmamış gibi tüfeğini sıkıca eliyle kavradığı gibi bir hışımla ayağa kalktı ve ardına bile bakmadan ormanın derinliklerinde kayboldu.

Büyükbabamın içinde kopan fırtınayı, nefsiyle olan mücadelesini ve çektiği acıyı anlamak yıllarımı aldı. Hayatımda böylesine kör kütük tutulup, kendimden ve dünyadan geçercesine bir insana sevdalanmış olmasam, muhtemeldi ki onu asla anlayamayacaktım. Fakat kader, insanın onu bu dünyaya tutturan nesep bağlarının hikâyelerinden uzaklaşmasına pek fazla izin vermiyor. Eninde sonunda, dünya üzerinde bulunduğun soya takdir edilen rolü ifa ederken buluyorsun kendini ve bu rolün adı aşk olduğunda artık olduğunu zannettiğin insanla hiçbir alâkan kalmıyor.

Büyükbabam da kaya kovuğunda bulduğu yaralı şahine sevdalanmıştı. Binbir tereddütle çıktığı avdan ardı sıra bir koca yaban domuzu ile omzuna asılı tavşanlarla döndüğünde, halen ağaç dalındaki filede duran şahine doğru,

"Ben geldim Yakup!" diyerek koştuğunu görünce neredeyse küçük dilimi yutacaktım. Çünkü bir an aslında bana seslendiğini ama aklını oynattığı için dalda asılı kuşu ben sandığını düşünmüştüm; ama hayır, o doğruca şahine seslenmişti. Demek ki artık o da Yakup'tu…

O gün derhal domuzu kestik ve büyükbabamın olmadığı zamanlarda asla yemeyeceğime, mundar hayvana elimi bile sürmeyeceğime yemin billah ettikten sonra Yakup'un beslenmesini izlemek için büyükbabamdan izin koparabilmiştim. İzleyiş o izleyiş oldu. Bir kurt gibi acıkmış olan şahinin büyükbabamın elindeki kanlı, küçük et parçasına atılmasına ve onu saniyeler içinde öğütüp yok etmesine ağzım açık tanık olmuştum ve bu, izleyen günlerde göreceklerim yanında daha hiçbir şeydi. İşte Yakup'un dar, tahta kabini o günlerde yapılmıştı. Büyükbabam köyden kalas ve çivileri kendi başına taşıyıp getirmiş, bir gün içerisinde her şeyi hazır etmişti. Sıra kuşu içeriye koymaya geldiğinde, beni yanına çağırdı ve "irade ne demek bildin mi?" diye sordu bana. Hayır, anlamında başımı salladım. "Şimdiden sonra olacakları bir tamam seyredersen, ne olduğunu anlarsın," dedi ve kuşu fileden çıkardı. Başının üzerine çuval bezinden diktiği, hafif, delikli örtüyü geçirdi, onu kabinin içerisine bıraktı ve hızla kapıyı örtüp, asma kilidi üzerine vurdu. Yakup birkaç gün orada aç ve karanlıkta bekleyecekti, benimse değil kabinin kapısını açmam, yakınından bile geçmem yasaktı. Büyükbabam sabah ve akşam asma kilidi çözüp, hayvan kaçmasın diye temkini elden bırakmayarak kapıyı açıyor, ona birkaç yudum su veriyor ve sonra hemen kapıyı tekrar kapatıyordu. Aynı anda kendisi de bir maşrapa su içiyor, bir parça kuru ekmek yiyor ve Yakup'un aç durduğu zamanlarda o da karnını doyurmuyordu. İkisi de sanki ölüm orucuna girmişlerdi. Bu durum on güne yakın sürdü. Onuncu veya on birinci günde, yanakları artık içine çökmüş olan büyükbabam koluna daha önce görmediğim,

siyah, deri bir sargı sardı ve kabinden içeriye girdi. Kapı arkasından kapanınca yerimden fırlayarak, büyükbabamı kurtarmak için kabine seğirttim. Hayvan kaç gündür sadece suyla duruyordu ve açlıktan neredeyse ölmek üzereyken güçten düşen büyükbabamın gözlerini oyması veya onun yanaklarını, burnunu, denk gelen tüm yumuşak yerlerini parçalayıp yemesi işten bile değildi. Ancak kabinin ağzına vardığımda gördüklerim bambaşkaydı. Büyükbabam yine o ne dediğini anlamadığım dualarından birisini, her zamankinden biraz yüksek sesle okuyordu. Başındaki örtüyü kaldırdığı Yakup'un gırtlağını avucunun içerisine almış ve doğruca onun sarı gözlerine bakıyordu. Büyükbabama saldırmasından korktuğum biçare kuşsa, açlıktan bitap düşmüş, zayıflamış, neredeyse ölmek üzere, bir sıkımlık kalan canını teslim etmeye hazır bir halde, âdeta yalvararak, belki bir lokma verir ümidiyle karşısındaki insana gözlerini dikmişti. İkisi de aç ve bitkindi. Derken büyükbabam duasını bitirdi ve boşta olan eliyle hayvana tam bir lokmalık çiğ tavşan eti uzattı. Yakup'un ete atılmaya bile mecali kalmamış, bir eli boğazını tutan adamın, kendisine dostlukla uzanan diğer eline güçlükle uzanabilmişti. Eti ağzına aldığında büyükbabam onun boğazını tutan elini gevşetti. Yakup etini yedi. Sonra aynı büyüklükte bir et daha çıkardı büyükbabam ve onu da, öyle kanlı kanlı olarak kendisi yedi. Bir süre daha birbirlerine baktılar ve Yakup'un örtüsü tekrar başına örtülerek, kabinin kapısına yine kilit vuruldu.

Bu manzara birkaç gün boyunca sürdü. Büyükbabam kabini açıyor, ikisi karşılıklı bir süre birbirlerine bakıyorlar ve birer parça et yiyorlardı. Günler geçtikçe fark ediyordum ki, bakışmaları her defasında daha uzun sürüyor, büyükbabamın kabinde kalma süresi de artıyor ve kabinden çıktıktan sonra tüm aklı ve fikri, tekrar o kabini açıp, Yakup'un yanına gireceği o anda oluyordu. Büyükbabam Yakup'la tekrar bir arada olacağı zamanı beklemekten baş-

ka hiçbir şey yapamıyordu. Bostanı ben suluyor, ekmeğimi, azığımı kendim hazırlıyor, tavukları ben yemliyor ve o dağ başında yaşamak için yapmamız gereken başka her ne varsa küçük bedenimle ve kuvvetsiz kollarımla kendi kendime yapıyordum. "İrade ne demektir bildin mi?" diye sormasının anlamını artık anlamaya başlamıştım. Meftun olmuştu büyükbabam Yakup'a… Yakup da besbelli büyükbabama vurgundu ki, artık kapı açık da kalsa, büyükbabamın iri eli boğazını sıkmasa da yerinden kıpırdamıyor ve ikisi uzun müddet öylece birbirlerine bakıp, etlerini yiyorlardı. Bu işin sonu nereye varacaktı hiç bilmiyordum. Büyükbabam çok zayıflamıştı, avurtları çökmüş, bacaklarının kemikleri çıkmış, kaburgaları sayılır hale gelmişti. Yakup ise, her gün yediği etin miktarı biraz daha arttığından, serpilip gelişiyor, gücüne kavuşuyordu. Artık erişkin, parlak tüylü ve sapsarı gözleriyle metrelerce uzağı görebilecek keskinlikte bir avcı olmaya hazır görünüyordu. Bir gün sol ayağına kalınca urganı bağlı olduğu halde, büyükbabamın deri sargılı koluna tünemiş olarak dışarı çıktı Yakup. Başında örtüsü vardı. Büyükbabam yavaşça örtüyü kaldırdı ve kolunu hafifçe silkeleyerek Yakup'u havalandırdı. Yakup, ipin uzunluğunca uçtu. Sahibinin etrafında birkaç tur attıktan sonra gerisin geriye inip koluna tünedi. Büyükbabam onun başını ve kanatlarını okşadı, yüzünü tüylerine sürdü ve ağzına iri bir kanlı et parçası uzattı. Bu alıştırmalar da bir hayli sürdü ve nihayet bir sabah henüz gün doğmadan büyükbabam beni omuzlarımdan sarsarak uyandırdı. Av zamanı gelmişti.

Geri dönüp o günleri düşündüğümde, iki Yakup'un birbirlerinde eriyip yok olduklarını ve sonra kendilerine geldiklerinde artık eski hallerinden eser kalmadığı gibi, birbirlerinden ayrı tüm varlıklarının da silindiğini izlememin, beni şu anki kişi yapan yegane tanıklık olduğuna her geçen gün daha çok inanıyorum. İradeyi büyükbabamın açlıktan her gün eriyişinde, irade yıkımını da Yakup'un göklerden

vazgeçip büyükbabamın etrafında pervane oluşunda tanımıştım. O ilk avla birlikte, artık her ikisi de birbirlerinin yerine görüyor, duyuyor ve soluyorlardı. Düz ova boyunca çoğu zaman bir tavşan, bazen bir yılan veya Yakup'un taşıyabileceği ağırlıkta yavru herhangi bir yabani hayvanı hedef alıyorlar, büyükbabam kolunu savurup Yakup'u havalandırıyor, sol ayağındaki ipten çoktan beridir kurtulmuş olan Yakup avına odaklanarak doğruca zavallı mahlûkun üzerine saldırıyordu. Büyükbabamın ona elleriyle yedirdiği kanlı etlerin kerameti kendini gösteriyor, yırtıcılığından bir nebze olsun kaybetmeyen Yakup, güçlü pençeleriyle, ufacık bir merhamet göstermeden avını yakalayıp getiriyor ve büyükbabamın önüne atıyordu. Köy yerinde büyükbabamın tekinsiz sıfatına, artık bir de "divane" eklenmişti. Yakup, kümeslerine dadanan bir tilkiyi veya ekinleri talan eden kargaları boğup bir kenara attığında büyükbabamdan ve şahininden iyisi, hası olmuyor, aradan bir zaman geçince yine bıyık altı gülmelerle tekinsizlik ve divanelik geri dönüyordu. "Günahsız hayvanların âhını bakalım nasıl ödeyecek o divane şahinci" dediğini duymuştum bir gün imam efendinin. Sonra büyükbabamın "tövbeni bozdun mu, bedeli çok ağır olur," sözünü hatırlamış ve artık biraz daha büyümüş ve Kur'an kursuna başlamış, evinin ve bir şahinin peşinde meftun olan büyükbabasının tüm işlerini gören bir çocuk olarak kafamda bazı nedenleri, sonuçlara bağlamaya başlamıştım. Yazık ki bu sonuçlar, hayatta büyükbabasından başka kimsesi kalmayan bir çocuk için pek de iç açıcı değildi.

Büyükbabamın gözlerindeki camsı kehribarlık da aşağı yukarı o vakitlerde kendini belli etmeye başlamıştı. Hiç uyumuyordu artık. Her an Yakup'la birlikte, onun yanında, yakınında olmak istiyordu. İştahını geri kazanmış ve neredeyse eski kilosuna, heybetine kavuşmuştu ancak aklını bilmediğim bir göğe salmış gibiydi. Dalgındı. Üzgündü.

Öyle ki Yakup onun kolundayken bile az sonra uçup gideceğini düşünerek, tüm gidişlerinde illa ki varışının kendisine olacağını bilse de, ayrı kalacakları dakikaların kahrıyla içinin yanıp kül olduğu, yere düşüp dağılan bir yumurta halini alan yüzünden açıkça okunabiliyordu.

Gökyüzünün kararmaya yüz tuttuğu ve iki Yakup'un birbirinin aynı olan sarı gözlerle uçurumun dibindeki kayanın üzerinde durdukları o son gün, artık bu kayboluşun geri dönüşsüz olduğunu anlamama ramak kaldığı dakikaları yaşıyordum. Büyükbabam birkaç gün önce toprağın altına gömdüğü bir çuvalı çıkarmıştı. Çuval şişkin, ağzına kadar kuş tüyleriyle doluydu. Alaca şahin tüyleri, kartal, akbaba, atmaca, karga, güvercin aklınıza gelebilecek her türlü kuştan yolunmuş veya belki de döktükleri toplanmış ve çuvala doldurulmuştu. Şaşırmış bir halde büyükbabamın yüzüne bakıyordum. Benimle hiç konuşmadı. Kendini Yakup'un kabinine hapsetti. Bir gün ve gece boyunca ikisinin de sesi çıkmadı fakat ertesi sabah, büyükbabamın elinde ne olduğunu anlayamadığım ağır halatlara tutturulmuş, çıtalardan yaptığı büyük iki nesne kabine sığmayınca dışarı çıkmak zorunda kalmışlardı. Elbette av zamanı olmadığı için Yakup sol ayağından bağlıydı. Tüm gün o tuhaf nesneler üzerinde çalıştı büyükbabam. Akşam saatlerinde uykum gelip de olduğum yerde kıvrılınca, sonunun neye vardığını maalesef görememiştim. İşte kayanın üzerinde gözleri kırmızı damarlarla yol yol bölünmüş, şahini kolunda heybetli bir heykel gibi dikilirken, bana son kez bakıp sonra yüzünü uçuruma vererek arkasını döndüğünde, günlerdir ne yapmaya çalıştığı ortaya çıkıvermişti: Bir çift kanat! Evet, büyükbabam o güne dek av için kullandığı ne kadar kuşu varsa tüylerini saklamış, yetmemiş çevrede bulduklarını da toplamış ve şahinciliğe tövbe ettikten yıllar sonra kaya kovuğunda bulduğu yaralı kuşun ona kaderin bir sınavı olup olmadığını hiç düşünmeden tövbesini

bozmuştu. Ancak onun tövbesini bozuşunda da bir sevdalı duruş vardı. Derdine gönül veren halinde teslimiyet ve rıza açıkça okunuyordu. Büyükbabam bedelini ödemeyi göze alarak, sonu baştan belli o son yola girmişti. O artık bir pervaneydi.

Önce Yakup'u savurdu havaya. Yakup kanatları iyice gerilip açılana kadar sahibinin etrafında birkaç tur attı. Ardından büyükbabam kendi elleriyle yaptığı o büyük, inanılmaz bir biçimde gerçeği andıran kanatları, iplerini çekerek gerdi. Gökte şahin Yakup kanatları gerili üzerimizde turluyor, yerde ise Şahinci Yakup arzı ve arşı aynı anda kucaklarmış gibi iki yana açılmış kanatlarıyla havalanmaya hazır öylece duruyordu. Hiçbir şey diyemedim. Olduğum yerde donmuştum. Elimi uzattım artlarından. Büyükbabam havada, Yakup'la birlikte süzülüyordu son gördüğümde. Kahkahaya benzer bir sesin gırtlağından sökülüp havaya karıştığını duyar gibi oldum.

Köylüler günlerce dağın eteklerinde onun parçalanmış cesedini aradılar. Bense büyükbabamın yaradılışına karşı gelip, büyük günahının bedelini ödemeye hazır bir halde ateşine vardığından, muradına erdiğinden ve hiçliğe karıştığından neredeyse emindim. Ve yine emindim ki, o, dünya durdukça hiçliğe karıştığı yerden, hep aynı dağa, alıcı kuş olarak bir çift sahici kanat ile yeniden yeniden süzülecekti.